

Svensk Turism AB

SVENSK TURISM AB

Box 3546
103 69 Stockholm

REMISSYTTRANDE

2018-03-26

Näringsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Ett land att besöka – en samlad politik för turism och växande besöksnäring, SOU 2017:95, diarienummer N2017/07438/FF

Svensk Turism AB har tagit del av betänkandet ”Ett land att besöka – en samlad politik för turism och växande besöksnäring” och lämnar remissyttrande enligt nedan.

Svensk Turism samlar den svenska besöksnäringen och ägs av 170 företag och organisationer som representerar tiotusentals företag i hela besöksnäringen. Svensk Turisms uppgifter är att förvalta näringens del av ägarskapet i kommunikationsbolaget VisitSweden, vara huvudman för ”Nationell strategi för svensk besöksnäring” och utgöra ett forum för den svenska besöksnäringens strategiska utveckling.

Besöksnäringen är en av Sveriges snabbast växande näringar och dessutom en av få näringar som växer även på landsbygden. Samtidigt som sysselsättningen inom många traditionella basnäringar minskar bidrog besöksnäringen 2016 med 169 000 helårsverken, en omsättning på 296 miljarder kronor och ett exportvärde på 120 miljarder kronor. Besöksnäringen anställer också en långt högre andel unga personer och nya svenskar än genomsnittsföretaget. Besöksnäringen utgör med andra ord en resurs för de politiska målen om levande landsbygd, sysselsättning och integration.

Svensk Turisms kommentarer till utredningen

Övergripande om utredningen

Det tas idag en rad strategiska beslut för att utveckla Sverige som turistdestination. Detta görs både från näringens sida och genom olika politiska insatser. Dessa insatser behöver nu stärkas med en politisk långsiktighet som möter en av landets snabbast växande näringar. Svensk Turism välkomnar därför utredningen för en samlad politik och växande besöksnäring och har höga förväntningar på kommande politiska beslut som följd av denna.

Svensk Turism ställer sig mycket positiva till utredningen som är mer omfattande än tidigare utredningar vilket visar på en ökad medvetenhet om besöksnäringens betydelse som basnäring och en god politisk ambition. Utredningen utgör en gedigen kartläggning av turismens och besöksnäringens struktur och utmaningar grundad på en bred förankringsprocess med aktörer från besöksnäringens olika branscher inom segmenten resa, äta, bo och göra. Vidare menar vi att utredningen är ett genomarbetat underlag som skapar förutsättningar för en samlad politik till stöd för besöksnäringens fortsatta utveckling och som komplement till näringens ”Nationell strategi för svensk besöksnäring”. Utredningen presenterar en rad viktiga förslag och Svensk Turism ser nu

Svensk Turism AB

fram emot regeringens agerande utifrån utredningen och ett tydligt fokus på gästens upplevelser och företagets förutsättningar.

Svensk Turisms prioriteringar

För att få till stånd en sammanhållen politik för hållbar turism och växande besöksnäring är långsiktighet och en bred politisk samsyn i den fortsatta processen avgörande. Långsiktiga spelregler är centralt för företagets mod, vilja och möjlighet att investera för tillväxt och detta kan enbart uppnås genom en process som fortsätter över flera mandatperioder.

Svensk Turism menar att följande prioriteringar behöver göras för att påskynda en nationell kraftsamling kring hållbar turism och växande besöksnäring:

- Nationellt besöksnäringensforum inrättas innan valet hösten 2018 (3.6.1)
- Sekretariatet på regeringskansliet inrättas innan valet hösten 2018 (3.6.1)
- Beslut fattas innan valet 2018 om att en nationell strategi för hållbar turism och växande besöksnäring ska arbetas fram (3.4)
- Kompetenshöjande insatser för offentliga myndighetsutövare startas parallellt med strategiarbetet. Ökad kunskap hos de offentliga mottagarna på regional och lokal nivå kommer ha stor betydelse för förankringen av strategiarbetet och för möjligheten att driva strategins områden vidare.
- Tydliga direktiv, mandat och ansvar för uppföljning tilldelas relevanta myndigheter för säkerställande av att nya och utvecklade uppdrag kan genomföras.

Med en tydlig politisk struktur, nya forum, offentliga insatser samt en bred, politisk samsyn kommer näringslivet incitament att organisera sig på ett sätt som möter de behov som då uppstår att stärkas. Det finns idag ett väl fungerande samarbete inom Svensk Turism där ännu fler av näringslivet branscher och aktörer skulle kunna samlas för tydligare inflytande och tydligare ansvar för den gemensamma utvecklingen.

Utredningen presenterar en rad viktiga förslag som Svensk Turism menar kommer ha stor betydelse i framtagandet av den nationella strategin för hållbar turism och växande besöksnäring. Bland annat är områdena **transport, infrastruktur, statistik, regelförenkling och företagets villkor** grundläggande för den fortsatta utvecklingen och behöver därför tidigt adresseras i det kommande arbetet. Svensk Turism bistår gärna i det fortsatta prioriteringsarbetet av dessa förslag när strategiarbetet påbörjas.

Kapitel 3 En samlad politik

Mål för politiken

Utredningens förslag:

– att regeringen föreslår att riksdagen fattar beslut om ett nytt övergripande politiskt mål för hållbar turism och växande besöksnäring.

– att det nya övergripande målet är att öka besöksnäringens och turismens bidrag till hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling i hela landet.

Svensk Turism AB

Svensk Turism välkomnar förslaget om ett nytt övergripande politiskt mål för att öka besöksnäringens bidrag till hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling i hela landet. Viktigt blir att se till att alla besöksnäringens branscher omfattas samt att hitta framkomliga vägar för att möta eventuella målkonflikter som kan uppstå mellan olika politikområden.

Utredningen lyfter att målet ska kunna appliceras på pågående och framtida statliga insatser för besöksnäringen och pekar på ett antal indikatorer för god måloppfyllelse. Det är viktigt att det finns indikatorer för uppföljning av det kommande strategiarbetet samt att metoder för att konsekvensbeskriva politiska förslags påverkan på besöksnäringen utvecklas för att minimera risken för att olika förslag slår ut varandra. Det är också av vikt att indikatorer och aktiviteter för tillväxt på ett tydligt och relevant sätt mäter hållbar tillväxt – då målsättningen inte behöver vara att öka turismen kvantitativt utan att det istället bör handla om ökat värde och ökad lönsamhet i företagen

En nationell strategi för hållbar turism och växande besöksnäring

Utredningens förslag:

– att regeringen utvecklar och antar en nationell strategi för hållbar turism och växande besöksnäring – en plattform för hur politiken ska utformas och genomföras fram till 2030.

– och att utvecklingen av denna strategi sker i samverkan med besöksnäringen, statliga myndigheter, regioner, kommuner och det civila samhället.

– att en vision kopplas till det övergripande politiska målet och en nationell strategi för hållbar turism och växande besöksnäring. Ett förslag från utredningen är: 2030 är svenska besöksupplevelser hållbara, globalt konkurrenskraftiga och innovativa, turism är högt värderat av svenska invånare och besöksnäringen attraktiv att verka inom som företagare och anställd.

Svensk Turism stöder förslaget att utveckla en strategi och plattform för besöksnäringens politikerna då politisk långsiktighet och tydliga mål och visioner är avgörande för besöksnäringens fortsatta utveckling och konkurrenskraft. Genom att få till stånd detta läggs grunden för övriga förslag och satsningar i utredningen. I det föreslagna strategiarbetet blir det också viktigt att Sveriges nutida men också framtida styrkor, svagheter, möjligheter och hot identifieras samt att offentliga och privata aktörers roller klagörs.

Förslaget om att den politiska strategin tas fram i bred samverkan är oerhört viktigt liksom att de erfarenheter och det arbete som gjorts och kommer göras inom ramen för näringens ”Nationell strategi för svensk besöksnäring” och projektet ”Visit the Future” (www.visitthefuture.se) tillvaratas i det föreslagna strategiarbetet.

Visit the Future drivs under 2016-2020 av Svensk Turism i samarbete med och finansiering från Tillväxtverket och belyser besöksnäringen i nya perspektiv för att kontinuerligt generera avgörande kunskap om besöksnäringens framtida strategiska utmaningar och om hur näringen både kan hantera dessa och samtidigt utveckla strategier som driver näringen framåt. Visit the Futures övergripande mål är att peka ut riktningen för besöksnäringens fortsatta strategiska utveckling och leverera nästa generations ”Nationella strategi för svensk hållbar besöksnäring”.

Avgörande för företagens tillväxt och näringens incitament att kraftsamla och möta offentliga insatser är att den politiska strategin förankras i samtliga partier. Först då skapas verkligt

Svensk Turism AB

långsiktiga spelregler. Svensk Turism ställer sig positiva till fortsatt dialog med målsättningen att få till en strategi och en sammanhållen besöksnäringspolitik som är formad på ett sätt som ger besöksnäringen bästa möjliga förutsättningar.

Strategiska insatsområden och delmål

Utredningens förslag:

– att den nationella strategin för hållbar turism och växande besöksnäring delas upp i ett antal strategiska insatsområden och att det övergripande politiska målet bryts ner på mätbara delmål inom dessa strategiska insatsområden.

Utredningens förslag på insatsområden:

- digitalisering av besöksnäringen
- kompetensförsörjning
- utveckling, innovation och forskning
- tillgänglighet (transporter och digital)
- naturturism (tematiskt område för samverkan)
- kulturturism (tematiskt område för samverkan)
- måltidsturism (tematiskt område för samverkan)
- evenemang och stora möten (tematiskt område för samverkan)
- företagens villkor

Svensk Turism menar att det är bra med fokusering på ett antal strategiska insatsområden samt att det politiska målet bryts ned på mätbara mål. Svensk Turism vill understryka utredningens konstaterande att utvecklingen går oerhört snabbt och att det därför är viktigt att se ovanstående områden som förslag som behöver ses över när strategiarbetet påbörjas. Det är också viktigt att flexibilitet byggs in i strategin och de system som byggs runt den. Risken är annars att dessa områden blir styrområden och att satsningar som inte faller inom dessa teman glöms bort eller nedprioriteras även om de har betydelse för besöksnäringen i stort.

Svensk Turism kan t.ex. redan nu se ett behov av att även öka insatserna inom de områden som idag är starka motorer och driver en stor del av privat – och affärsturismen i svensk besöksnäring så som t.ex. storstadsturism. På så sätt kommer även andra delar av näringen att öka. Vi menar också att hållbarhetsaspekten och då framförallt miljöaspekten bör tydliggöras för insatsområdet ”tillgänglighet”.

Vidare välkomnar vi förslaget att hålla isär insatsområden som digitalisering och innovation för att få än mer fokus på båda områden.

Vi vill också understryka vikten av utredningens konstaterande att samtliga insatser måste genomsyras av hållbar utveckling, jämställdhet, säkerhet och digitaliseringens möjligheter och utmaningar.

Svensk Turism AB

Nationellt besöksnäringsforum

Utredningens förslag:

– att regeringen inrättar ett Nationellt besöksnäringsforum som bjuder in besöksnäringen, statliga myndigheter, regioner och kommuner till utveckling och koordinering av en nationell strategi för hållbar turism och växande besöksnäring.

- att Nationellt besöksnäringsforum får ett sekretariat på Regeringskansliet och att detta bemannas med personer med god kunskap om de strategiska insatsområdena, motsvarande tre heltidsanställda.

Svensk Turism stöder förslaget om att inrätta ett nationellt besöksnäringsforum som plattform för utveckling och koordinering av strategin. Viktigt blir att identifiera relevanta aktörer för styrgrupp respektive rådgivande grupp. För att strategin ska kunna utvecklas utifrån näringens behov, med ett företags- och gästperspektiv och på ett sätt som förbättrar förutsättningarna för både små och stora aktörer inom besöksnäringens olika branscher är det viktigt att branschorganisationerna på ett tydligt sätt ges möjlighet att påverka själva innehållet i strategin.

Det är också viktigt att myndighetsgruppens arbete tydligt knyts samman med det nya besöksnäringsforumet så att båda parter är uppdaterade gällande pågående arbete, diskussioner och insatser. Slutligen är det också avgörande att representanterna i forumet har mandat i sin egen organisation samt i forumet.

Ny nationell funktion för utveckling och innovation

Utredningens förslag:

– regeringen bildar en ny nationell funktion med uppdrag att främja långsiktig uppbyggnad av innovationsförmåga och kunskapsutveckling inom en rad strategiska insatsområden, samt att koordinera besöksnäringens aktörer och behov med innovationsstödsystemets aktörer.

Svensk Turism delar utredningens syn på att ett organiserat samarbete mellan staten, regionerna och näringslivet behövs för att skapa en konkurrenskraftig och innovativ besöksnäring. Däremot anser vi att det i dagsläget är för tidigt att ta ställning till hur ett sådant samarbete bäst byggs för en tydlig organisation med rätt uppdrag, mandat, befogenhet, kompetens och resurser som säkerställer rätt leverans. Först när strategiarbetet har kommit en bit på väg finns möjlighet att ta ställning till behovet av en helt ny funktion och hur denna i så fall ska organiseras eller om befintliga stödstrukturer för utveckling och innovation kan nyttjas och utvecklas bättre med hänsyn till besöksnäringens behov.

Besöksnäringens myndighetsgrupp

Utredningens förslag:

– att regeringen ger Tillväxtverket ett stärkt mandat att samordna, leda och återrapportera arbetet i Besöksnäringens myndighetsgrupp och att detta tydliggörs i myndighetens regleringsbrev.

Svensk Turism stöder förslaget men vill poängtera vikten av att även övriga ingående myndigheter och dess tjänstemän har ett starkt mandat att delta i gruppen. Det är även av vikt att myndighetsgruppens syfte, mål samt dialog med andra föreslagna forum och funktioner är tydlig.

Svensk Turism AB

Etablering av en starkare samverkansarena för näringslivet

Utredningens förslag:

– att regeringen ger Tillväxtverket ett uppdrag och resurser att, i dialog med Svensk Turism, under 2018–2019 stödja besöksnäringens branscher att samla sig till en starkare gemensam struktur. Syftet är att mobilisera engagemang och resurser för att möta de offentliga insatserna i genomförandet av den nationella strategin för hållbar turism och växande besöksnäring.

Svensk Turism delar utredningens uppfattning om att en stark och tydlig samverkansarena för besöksnäringens alla branscher och aktörer är viktig för näringsens fortsatta utveckling. Med en förändrad politisk struktur, nya forum, offentliga insatser samt en bred, politisk samsyn kommer näringsens incitament att organisera sig på ett sätt som möter de behov som då uppstår att stärkas. Det finns idag ett väl fungerande samarbete inom Svensk Turism där ännu fler av näringsens aktörer skulle kunna samlas för tydligare inflytande och tydligare ansvar för den gemensamma utvecklingen. Det är viktigt att näringen själv hittar en fungerande modell för en starkare samordning utifrån de olika aktörernas förutsättningar.

Kapitel 4 Besöksnäringen – en del av ett hållbart samhällsbygge

Svensk Turism stöder förslagen. Framförallt **förslag nummer ett** att ge Tillväxtverket ansvar för samordning och kunskapsspridning inom kunskapsområdet hållbar utveckling inom turism och besöksnäring är angeläget. Besöksnäringen är en kraftigt växande näring vilket förpliktigar och det är oerhört angeläget att besöksnäringen tar aktivt ansvar för den ekologiska, sociala och ekonomiska hållbarheten. Genom att agerar föregångsland inom hållbarhetsfrågorna kan vi även addera värden som gör oss världsledande och stärker Sveriges varumärke - inte bara i besöksnäringssammanhang utan även för internationella investeringar, kompetens och företag

Svensk Turism lämnar åt berörda parter inom Stockholmsregionen att kommentera **förslag nummer två** om ett uppdrag till Länsstyrelsen att utveckla samverkansstrukturer och ansvarsfördelning för arbetet med turism och besöksnäring i Stockholms län.

Svensk Turism ställer sig positiva till fortsatta satsningar liknande Hållbar destinationsutveckling och Hållbar produktutveckling och ser fördelar med ett ökat fokus på kopplingen mellan stad och landsbygd ur flera olika aspekter. Dock anser vi det för tidigt att i enlighet med **förslag nummer tre** redan i dagsläget avgöra inriktningen på kommande satsningar. Inriktningen på kommande satsningar bör spegla den strategi som föreslås tas fram.

Om regeringen väljer att gå vidare med förslaget om samarbete mellan stad och landsbygd anser vi att satsningen bör ha både ett medborgar- och besökarperspektiv då hållbar destinationsutveckling inkluderar båda dessa målgrupper och besöksnäringens aktörer fyller en viktig funktion också för lokalbefolkningen. Förslagsvis bjuds centrumutvecklare in i arbetet för att minska risken för att kommunerna arbetar i parallella spår med samma frågor men utifrån två målgrupper.

Kapitel 5 Digitaliserad besöksnäring/delnings-och plattformsekonomi

Svensk Turism delar utredningens uppfattning att delningsekonomi och plattformsekonomi har och kommer att ha stor inverkan på besöksnäringens utveckling och stöder förslagen.

Svensk Turism AB

Dock anser vi att inriktningen på området digitaliserad besöksnäring behöver breddas till att även inkludera andra delar. Digitaliseringen och automatiseringen kommer att avsevärt förändra förutsättningarna för besöksnäringen där framförallt Artificiell Intelligens kommer att påverka alla delar inom "travel cycle", dvs besökarens alla faser från att man planerar, bokar, upplever, delar erfarenheter och börjar fundera på nästa resa. AI kommer att förenkla, förstärka, tillgängliggöra, synliggöra, prognostisera och kundanpassa upplevelser i helt nya dimensioner. Även robotiseringen kommer ha stor påverkan på besöksnäringen inom t.ex. matlagning, servering, rengöring, receptions- och kassatjänster, guidning – något att beakta i arbetet med den framtida kompetensförsörjningen. Virtual Reality, Augmented Reality, självkörande fordon och nanoteknologi är andra innovationer som kraftigt kommer påverka näringen. Svensk Turism vill här hänvisa till projektet "Visit the Future" – dels till den rapport som presenterades i december 2017 på www.visitthefuture.se och dels till det fortsatta arbetet som kommer pågå fram till 2020. Vidare behöver digitaliseringens roll i affärsutveckling och affärsmodeller inkluderas i arbetet.

Gällande **förslag nummer två** om en förstudie som kartlägger plattforms- och delningsekonomi och de regelverk, utmaningar och möjligheter som detta innebär för besöksnäringens branscher och turism vill vi uppmana till att ta det arbete som redan gjorts på området av bland annat Svensk Handel och Visita i beaktande.

Kapitel 6 Kompetensförsörjning

Svensk Turism ställer sig bakom förslagen om kompetensutvecklingen men saknar förslag kopplade till kompetensförsörjning. Trots utredningens hänvisning till pågående arbetsmarknadsutredning vill Svensk Turism poängtera vikten av att kompetensförsörjningsfrågan får hög prioritet i den kommande samlade besöksnäringpolitiken då företagens behov av kompetens är en av näringens främsta utmaningar. Viktigt blir att frågorna samordnas mellan näringsdepartementet, utbildningsdepartementet och arbetsmarknadsdepartementet.

Inför dialogform i mars 2017 gjorde Svensk Turism, Visita, Svensk Handel, Transportföretagen, HRF och Handelsanställdas förbund en gemensam kartläggning av utmaningar och möjligheter för rekrytering och utexaminering av elever på relevanta gymnasieutbildningar högskolor och yrkeshögskolor samt identifierade vilka delar som branscherna, regeringen och myndigheter kan påverka. Denna menar vi kan tjäna som grund i det fortsatta arbetet med frågorna.

För **förslag nummer ett** gällande strategisk kompetensutveckling i företag och organisationer inom naturturism, kulturturism, måltidsturism och evenemang och möten vill vi poängtera vikten av att dessa insatser inte begränsas till nämnda områden. Utredningen belyser att besökare i Sverige är medvetna om och efterfrågar varor och tjänster av hög kvalitet och god service. För detta krävs kompetent personal i alla olika typer av företag. Även mindre aktörer inom hotell, restaurang, transport och handel kan ha samma behov som grupperna ovan. Vissa kunskapsinsatser inom tex digitalisering, paketering, marknadsföring, affärsutveckling och företagande bör kunna vara gemensamma medan andra delar behöver vara specifika för den aktivitet eller det tematiska område där företaget är verksamt. När det gäller **förslag nummer två** om kompetensutvecklande insatser för offentliga myndighetsutövare är det något som Svensk Turism efterfrågat länge och som vi menar kommer ha stor påverkan på möjligheterna att komma vidare inom fler av utredningens övriga områden och förslag. Viktigt blir här att utöver frågor som rör tillstånd och tillsyn även se till behovet hos andra myndigheter och offentliga aktörer på nationell, regional och lokal nivå som i sina roller behöver få bättre kunskap om turism och besöksnäring. Myndigheter och aktörer inom kulturarv, naturvård,

Svensk Turism AB

skogsvård, jordbruk, trafikplanering, stads- och platsutveckling, utbildning, forskning, företagsrådgivning och offentliga finansiärer behöver få ökad kunskap om den växande turismen och besöksnäringen.

Gällande **förslag nummer tre** om kompetensutvecklande insatser för personer som arbetar inom destinationsorganisationer på lokal och regional nivå menar Svensk Turism att det finns tydliga kopplingar mellan verksamheter som ansvarar för stads- och platsutveckling och verksamheter som ansvarar för turistisk destinationsutveckling. En vidareutveckling av dessa kompetenser skulle gynna både lokalbefolkningen och besökare. Insatser och utbildningar som ökar kunskapen om besöksnäringen för dessa yrkesgrupper skulle till stor del kunna utvecklas gemensamt.

Kapitel 7 Utveckling, innovation och forskning

Svensk Turism stöder förslagen. Med hänsyn till besöksnäringens storlek och alla de branscher som ingår görs idag relativt blygsamma forsknings- och innovationsinsatser kopplade till besöksnäringen. Ökad innovation och forskning är oerhört viktigt för besöksnäringens fortsatta utveckling och för att höja näringens status. Avgörande för att insatserna ska få effekt är att skapa en nära dialog mellan besöksnäringens aktörer, akademi samt forsknings- och innovationsfrämjande organisationer. Det är viktigt att besöksnäringen redan tidigt får möjlighet att tillgodogöra sig kunskaper från befintliga innovationsstrukturer. Digitalisering, robotisering, självkörande fordon, nanoteknologi och så vidare kommer att förändra strukturer och arbetsätt i hela samhället och därför är det nödvändigt att också analysera förändringarna ur ett turism- och besöksnäringssperspektiv.

Det är positivt att befintliga forsknings- och innovationsaktörer föreslås få direkta roller i sammanhanget och att en inventering av hur dessa är kompetensförsörjda för att bemöta besöksnäringens utmaningar och möjligheter föreslås. Denna inventering behöver självklart vid behov följas upp av kompetenshöjande insatser för att säkerställa att de offentliga finansiärerna på området har rätt kunskap för att uppmärksamma och bemöta besöksnäringens behov.

Förslag nummer tre gällande att utvärdera hur Tillväxtverkets och Statens Jordbruksverks insatser när företagen och stärker deras innovationsförmåga är mycket angeläget. En optimering av offentliga resurser med en strategisk, långsiktig plan för hur dessa används och utvärderas är något som Svensk Turism efterfrågat under en längre tid. Detta baserat på en upplevd projekttrötthet hos många företag och frågor kring om dessa medel som idag går till en mängd olika projekt verkligen gynnar företagens långsiktiga utveckling, kompetenshöjning och innovationsförmåga eller snarare skapar uppdrag för konsulter. Regeringen bör använda myndigheten Tillväxtanalys för att följa upp regionala och EU-finansierade insatser relaterade till turism och besöksnäring.

Kapitel 8 Data, statistik och analys

Svensk Turism stöder förslagen. Viktigt blir att Tillväxtverket ges ett **långsiktigt** uppdrag med tillhörande resurser för att kunna möta behoven av nyutveckling, förstärkning och kvalitetssäkring inom statistikområdet. Arbetet måste vidare ske i nära dialog med besöksnäringens privata och offentliga aktörer. Utredningen konstaterar också att Tillväxtverket har en viktig roll i analys

Svensk Turism AB

kopplat till data och statistik. Svensk Turism stöder utredningens bedömning att denna roll behöver stärkas i Tillväxtverkets utvidgade uppdrag.

För att möta nya uthyrningsalternativ/boendeformer med fler och mindre aktörer behöver rapporteringsskyldigheten för boende ses över. Förslagsvis ändras inkvarteringsstatistiken till att omfatta även aktörer med ett färre antal rum och bäddar än i dag, något som bör ingå i **förslag a** om kvalitetssäkring av nuvarande insatser i form av inkvarteringsstatistik, de svenska TSA-beräkningarna och konsumentundersökningar.

Förslag b om att utveckla metoder för mätning och analys av företagsdata inom besöksnäringens olika branscher är strategiskt viktigt för att vi ska kunna mäta utvecklingen på ett tydligare sätt och i fler branscher. Utöver branschspecifik statistik finns också ett stort behov av fördjupad kunskap kopplat till olika segment och reseanledningar och till olika kategorier/aktiviteter inom respektive reseanledning. Dagens statistik har stora begränsningar i möjligheten att bryta ner data på tex natur- och kultursegmentet då företagen inom dessa segment saknar SNI-koder. Undersökningarna ”Inkommande besökare i Sverige” (IBIS) och ”Svenskars resande” ger delar av svaren men för att få en sammantagen bild av både svenska och internationella gäster samt mer djupgående information behöver nya metoder utarbetas. Detta lyfts i utredningen ”8.8 Branschsegment och aktivitetsområden” men vi saknar ett konkret förslag på hur frågan kan tas vidare.

Generellt för behovet av mer statistik ligger i att detta också måste ställas mot företagens rapporteringsbörda där nya sätt för att förenkla uppgiftslämnandet är avgörande. Det är viktigt att uppgiftslämnande från företagen sker samlat och upplevs ändamålsenligt, transparent och förstäligt för företagen.

Kapitel 9 Trafikutbud och transporter

Svensk Turism stöder förslagen. Snabba, bekväma och hållbara transporter av såväl resenärer som gods relaterade till näringen är avgörande för besöksnäringens fortsatta utveckling och faktorer som starkt bidrar till den svenska besöksnäringens konkurrenskraft. Ett attraktivt turistland är ett land med hög tillgänglighet, vilket kräver god fysisk infrastruktur och god transportförsörjning i form av fungerande transportmedel vilket idag är en av besöksnäringens största utmaningar.

Särskilt angelägen är frågan om den miljömässiga hållbarheten vilket är ett område som blir allt mer påtagligt för samtliga näringar och som kräver utveckling av hållbara transporter. Det som gör frågan särskilt brådskande att hantera för besöksnäringen är att näringen är på snabb tillväxt och resandet därmed ökar vilket innebär att turismens samlade bidrag till utsläpp och andra miljöstörningar tenderar att öka. Med prognoser och ambitioner om fortsatt ökande volymer är det mycket angeläget att hitta former för hållbara alternativ. Genom att ta aktivt ansvar när det gäller omställningen till klimatsmarta transporter kan vi inte enbart försvara Sveriges unika position som hållbar destination utan även addera värden som gör oss världsledande och stärker Sveriges varumärke. Vi menar att **förslag nummer ett** om att genomföra en förstudie för analys av hur en växande turism ska kunna möta klimatutmaningarna och bidra positivt till klimatmålen är ett bra sätt att i bred samverkan påbörja en fördjupning på området.

För **förslag nummer två** om hur kollektivtrafikmyndigheterna bättre kan fånga besöksnäringens behov menar Svensk Turism att det är viktigt att representanter för privata transportföretag inom

Svensk Turism AB

tex buss, taxi, tåg och båt involveras i. Dessa aktörer sitter på viktig kompetens som kan komma väl till pass i uppdraget.

Förslag nummer tre gällande att integrera frågan om effekter kopplade till besöksnäringen inom ramen för Trafikverkets befintliga uppdrag att utveckla, förvalta och tillämpa metoder och modeller för samhällsekonomiska analyser inom transportområdet anser Svensk Turism vara en strategiskt mycket viktig fråga. Detta kan skapa bättre underlag för hur besöksnäringens och turismens behov kan integreras i trafik - och infrastrukturplanering.

Svensk Turism delar utredningens bedömning om vikten av fördjupad kunskap inom området sammankoppling av trafikslag och transportsätt men saknar konkreta förslag på hur frågan kan tas vidare. För den långsiktiga transportplaneringen finns en stor potential i att öka systemperspektivet och prioritera åtgärder som på ett effektivt sätt kan sammankoppla olika trafikslag. En stor del av de resor som görs inom samt till och från Sverige innebär nyttjande av två eller fler transportslag. Besöksnäringens utveckling är beroende av goda förbindelser och funktionalitet på samtliga trafikslag samt att sammankoppling av trafikslagen fungerar väl. För besöksnäringen är det avgörande att transportinfrastrukturen utformas så att den fungerar hela vägen fram till slutdestinationen under hela året och på tider som passar besökaren. Restid är en viktig konkurrensfaktor, och möjligheten att resa snabbt och säkert till landets olika destinationer måste tillvaratas för den fortsatta utvecklingen.

I övrigt hänvisar vi till tidigare skrivelser på området:

- ”Svensk Turism om besöksnäringens infrastruktur – och transportbehov”:
http://svenskturism.com/upload_dokument/Svensk%20Turism%20om%20besöksnäringens%20infrastruktur%20-%20och%20transportbehov.pdf
- ”Svensk Turisms remissyttrande gällande Trafikverkets förslag till nationell plan för transportsystemet 2018-2029”:
http://svenskturism.com/upload_dokument/SvenskTurismomnationellplantransportsystemet.pdf

Kapitel 10 Naturturism

Svensk Turism stöder utredningens förslag som ligger i linje med förslagen i besöksnäringens gemensamma strategi för naturturism. Vi välkomnar utredningens uppmaning att inom ramen för det tilltänkta strategiarbetet för en delstrategi beakta besöksnäringens strategi på området. Även Visit Swedens förstudie ”Hållbar naturturism och ekoturism på landsbygden” bör uppmärksammas i sammanhanget.

Utöver utredningens förslag ser Svensk Turism gärna ett tydligt uppdrag som säkerställer uppföljningen av det sjätte friluftsmålet om ”Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling”. Utredningen konstaterar att Tillväxtverket som har uppföljningsansvaret har utmaningar i att följa upp detta då det är svagt synkroniserat med myndighetens övriga uppföljningsinsatser. Det konstateras också att uppföljningsansvaret inte är preciserat i något befintligt regeringsuppdrag eller instruktion. Vi menar att det sjätte friluftsmålet med tillhörande preciseringar är väsentliga om vi vill att Sverige ska utveckla en stark och konkurrenskraftig natur – och kulturturism.

Svensk Turism AB

Vidare saknar Svensk Turism förslag på åtgärder för utveckling och förvaltning av leder för olika aktiviteter. För att säkerställa tillgången till attraktiva och väl fungerande leder krävs ett tydligt lokalt eller regionalt huvudmannskap tillsammans med nationella riktlinjer för kvalitetssäkring och förvaltning. Det uttalade målet bör vara att öka utbudet av konkurrenskraftiga upplevelseprodukter längs olika sorters leder för såväl nationella som internationella marknader. Vi menar att natur – och kulturturismens fortsatta utveckling skulle gynnas om Naturvårdsverket och Tillväxtverket får i uppdrag att identifiera viktiga leder och tillsammans med den lokala besöksnäringen utveckla huvudmannskap och förvaltning för att säkerställa kvalitativa upplevelser runt lederna.

Vidare menar Svensk Turism att offentlig säljverksamhet behöver ses över i det kommande strategiarbetet. Det är ett område som bland annat påverkar kultur- och naturturism där offentligt finansierade guidningar många gånger erbjuds både invånare och turister i tex nationalparker och runt naturum. Detta hämmar utvecklingen av privata alternativ trots att det finns en potentiell marknad och betalningsvilja från besökare och turister, inte minst de internationella. Här behövs ett mer genomarbetat förhållningssätt och bättre kunskap om hur offentligt stöd till rekreation, folkhälsa, lokalt föreningsliv och friluftsliv kan harmoniseras och i flera fall till och med stärka utvecklingen av företag inom natur och kultur istället för tvärtom. Se besöksnäringens gemensamma delstrategi för naturturism för en fördjupning och förslag på tillvägagångssätt.

Kapitel 11 Kulturturism

Svensk Turism stöder förslagen. Kultur, kulturarv, kulturmiljöer samt de kulturella och kreativa näringarna kan alla utvecklas ännu tydligare tillsammans med besöksnäringen och bidra till lokal och regional tillväxt. Det handlar om att lyfta fram och förstärka det värde och den kvalitet som kulturen erbjuder där både offentliga, kommersiella och ideella verksamheter är intressanta ur ett turistiskt perspektiv.

Kultur- och naturturism hänger i många avseenden ihop och det finns goda möjligheter till synergier mellan de insatser som görs för att främja kulturturism och de som görs för att främja naturturism. Vi välkomnar särskilt **förslag nummer fyra och fem** gällande besöksmålsutveckling inom Statens Fastighetsverk och av världsarven i Sverige som båda innefattar insatser som kommer att kunna gynna både natur – och kulturturism.

Förslag nummer tre om ett arbete kring turismekonomiska kretslopp och finansieringsmodeller för turism i kulturmiljöer är också särskilt intressant. Om kultursektorn utvecklar nya metoder för att öka sina intäkter kommer de i ännu högre grad att kunna tillhandahålla kunnig personal och öka värdet och tillgängligheten för besökarna. Dessa modeller utvecklas med fördel så att de även är applicerbara på naturmiljöer.

Kapitel 13 Måltidsturism

Svensk Turism stöder förslagen. Vi är mycket positiva till **förslag nummer två** om att utreda och ge förslag på hur koordinering och effektivisering av tillståndsgivning och kontroller kan ske vad gäller råvaruproduktion, livsmedelsproduktion och servering i syfte att minska kontrollbördan då

Svensk Turism AB

regelbördan för denna typ av mångsysslare många gånger är extra hård. Det behövs även en översyn av tillståndsgivning och kontroller inom området matlagning och servering utomhus.

Svensk Turism delar utredningens bedömning att möjligheten till gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker skulle gynna utvecklingen av företagande, sysselsättning och måltidsturism i Sverige. En färsk rapport från dryckesbranschen visar att det idag finns över 550 registrerade producenter av alkoholhaltiga drycker som öl, vin, cider och sprit – spridda över hela landet från Skåne till Norrbotten. Svensk Turism anser att Sverige bör prova möjligheten att tillåta gårdsförsäljning av egenproducerade, alkoholhaltiga drycker.

Kapitel 13 Evenemangs- och möteslandet Sverige

Svensk Turism stöder förslagen som pekar på en rad nödvändiga åtgärder inom området och på ett tydligt hållbarhetsperspektiv i utvecklingen av evenemang och möten.

Svensk Turism konstaterar att säkerhetsfrågan får en ganska framskjuten position budgetmässigt. Svensk Turism stöder satsningar på säkerhet då säkra och trygga evenemang är en grundförutsättning för att Sverige ska vara fortsatt konkurrenskraftig på området men menar samtidigt att även insatser för att **attrahera** evenemang och möten till Sverige behöver ökas betydligt för att vi ska stå oss i konkurrensen. Marknadsföringen av möten och evenemang kopplat till Sverige bilden behöver intensifieras och medel bör tillskjutas Visit Sweden inom detta område.

Vidare menar Svensk Turism att **förslag nummer sju** om att regeringen bör ta en aktiv roll i att visa att nationen ställer sig bakom arrangörer och städer i ett urval stora internationella evenemang inte enbart bör gälla idrottsevenemang utan även andra typer av evenemang eller internationella möten som regeringen anser är särskilt viktiga för Sverige.

Kapitel 14 Regler, tillstånd och tillsyn

Svensk Turism menar att kapitlet utgör en bra probleminventering som nu behöver följas upp med fler konkreta åtgärder. De delar som behandlas och behöver behandlas inom detta område är avgörande för besöksnäringens tillväxt då det är i företagen själva tillväxten måste ske för att vi gemensamt ska nå målen om fler växande företag, ökad omsättning och fler arbetstillfällen.

Enligt ”Företagens villkor och verklighet” ser företagen just lagar och regler som ett av de främsta hindren för tillväxt. Inventeringen är gjord, problembilden satt och behoven utpekade. Nu behövs snabba och effektiva insatser för att växla upp arbetet med att förenkla för företagen. Vi menar att Tillväxtverket är en aktör som har bra kunskap på området och skulle kunna få ett utökat uppdrag för denna uppväxling.

Svensk Turism stöder förslaget om en uppväxling av arbetet med att förenkla för företagen i besöksnäringen och menar att utredningen gör en rad viktiga bedömningar och konstaterande som behöver adresseras i denna uppväxling:

- likvärdig regeltillämpning gällande tillstånd och avgifter i hela landet (sid. 360).

Svensk Turism AB

- den totala regel- och tillsynsbördan för företag inom besöksnäringen sammanställs inom den egna kommunen för att skapa en bättre bild av och förståelse för hur regler och tillsyn påverkar företagen (sid. 360).
- förenklad kontakt mellan företag, kommun och myndigheter för ökad dialog. Strukturerat spridande av utvecklade modeller som tex Tillväxt och Tillsyn. (sid. 360).
- Områden som behöver stärkas upp för att fler företag ska startas och de existerande företagen ska anställa fler (sid. 362):
 - Digitalt stöd för uppgiftslämnandet
 - Ökad koordinering av uppgiftslämnande mellan myndigheter för att minska uppgiftslämnandet för företagare
 - Förbättrade förutsättningar för att ha anställda och att anställa
 - Minskade handläggningstider

Ett område som ligger utanför utredningens uppdrag men som utgör en stor utmaning för företagens utveckling och tillväxt är tillgången till finansiering. Tillgång till offentliga stöd och krediter måste vara likvärdig för företag i besöksnäringens olika branscher som för andra basnäringar. Vi menar bland annat att mikrokrediter bör utvecklas för att underlätta finansieringslösningar för mindre företag samt att Almi Invest bör få ett fördjupat uppdrag att arbeta med besöksnäringens frågor genom till exempel en separat fond med lägre avkastningskrav. Dagens krav på avkastning omöjliggör investeringar i annat än fastigheter vilket skadar tjänstesektorn och särskilt besöksnäringen. **Svensk Turism stöder utredningens rekommendation på sidan 36 att regeringen initierar en fortsatt kartläggning av området finansiering** genom det strategiarbete som föreslås i betänkandet.

Slutligen stöder Svensk Turisms utredningens bedömning att det är av stor vikt att konsekvensutredningars kvalitet ökar för att de regler som beslutas av det offentliga ska bli så enkla och ändamålsenliga som möjligt. Det är av stor vikt att företagsperspektivet finns med i samtliga förslag som rör företagen. Konsekvensutredningarna måste ta hänsyn till att avsedda effekter av regleringar står i rimlig proportion till företagens kostnader. Det är ofta tillämpningen av regler som avgör hur stor den sammantagna kostnaden till följd av regler blir för företagen.

Avslutande ord

Avslutningsvis menar Svensk Turism att utredningen utgör ett bra underlag för att skapa en samlad politik till stöd för hållbar turism och växande besöksnäring och ser med stor tillförsikt fram emot den fortsatta processen där politik och näringsliv än tydligare arbetar mot gemensamma, långsiktiga mål. Svensk Turism bidrar gärna med företagens och gästens perspektiv i den fortsatta processen.

Elisabeth Haglund
Ordförande Svensk Turism AB